

REPUBLIKA HRVATSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE
Z A G R E B

Broj: I Kž 493/2020-4

U I M E R E P U B L I K E H R V A T S K E
P R E S U D A

Vrhovni sud Republike Hrvatske, u vijeću sastavljenom od sudaca Ileana Vinja kao predsjednice vijeća te Ranka Marijana, Melite Božičević-Grbić, Dražena Tripala i Ratka Ščekića kao članova vijeća, uz sudjelovanje više sudske savjetnice – specijalistice Maje Ivanović Stilinović kao zapisničarke, u kaznenom predmetu protiv opt. S. S., zbog kaznenog djela iz čl. 91. toč. 4. i dr. Kaznenog zakona ("Narodne novine" broj 110/97., 27/98., 50/00., 129/00., 51/01., 111/03., 190/03. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 105/04., 84/05., 71/06., 110/07., 152/08. i 57/11. – dalje: KZ/97.), odlučujući o žalbi opt. S. S., podnesenoj protiv presude Županijskog suda u Vukovaru od 18. lipnja 2020. broj K-37/2019-42., u sjednici održanoj 18. veljače 2021.,

p r e s u d i o j e :

Odbija se žalba opt. S. S. kao neosnovana te se potvrđuje prvostupanjska presuda.

Obrazloženje

Pobijanom presudom, nakon dopuštene obnove kaznenog postupka, na temelju čl. 508. st. 5. Zakona o kaznenom postupku ("Narodne novine" broj 152/08., 76/09., 80/11., 121/11. – pročišćeni tekst, 91/12. – odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 143/12., 56/13., 145/13., 152/14., 70/17. i 126/19. – dalje: ZKP/08.), u cijelosti je ostavljena na snazi presuda Županijskog suda u Vukovaru od 28. travnja 2011. broj K-46/2010., potvrđena presudom Vrhovnog suda Republike Hrvatske od 21. prosinca 2011. broj I Kž-778/2011. Ovom presudom je opt. S. S. proglašen krivim zbog kaznenog djela iz čl. 91. toč. 4. KZ/97., za koje mu je utvrđena kazna dugotrajnog zatvora u trajanju 20 godina, te zbog jednog produljenog kaznenog djela iz čl. 217. st. 1. toč. 1. u vezi s čl. 216. st. 1. i čl. 61. KZ/97., za koje mu je utvrđena kazna zatvora u trajanju jedne godine i dva mjeseca. Na temelju čl. 60. st. 2. toč. a) KZ/97., opt. S. S. je osuđen na jedinstvenu kaznu dugotrajnog zatvora u trajanju 21 godinu.

Na temelju čl. 63. KZ/97., optuženiku je u izrečenu kaznu uračunato vrijeme provedeno u ekstradicijskom pritvoru u Crnoj Gori od 1. srpnja 2019. do 30. listopada 2019., vrijeme na izdržavanju kazne od 30. listopada 2019. do 3. siječnja 2020., te vrijeme provedeno u istražnom zatvoru od 3. siječnja 2020. pa nadalje.

Primjenom čl. 148. st. 1. u vezi s čl. 145. st. 2. toč. 1. i 6. ZKP/08., optuženiku je naloženo plaćanje troškova kaznenog postupka u ukupnom iznosu 28.862,46 kuna.

Protiv ove presude je opt. S. S. podnio dvije žalbe, jednu putem braniteljice S. D. K., odvjetnice iz V., a drugu osobno. U žalbi koju je podnio putem braniteljice S. D. K., žali se zbog bitne povrede odredaba kaznenog postupka iz čl. 468. st. 2. toč. 11. ZKP/08., te pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, s prijedlogom pobijanu presudu ukinuti i predmet uputiti prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje i odluku. U osobno podnesenoj žalbi, žali se zbog bitnih povreda odredaba kaznenog postupka, povrede kaznenog zakona, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, te zbog odluke o kazni. Predlaže pobijanu presudu preinačiti i optuženika osloboditi optužbe, odnosno ukinuti pobijanu presudu te "... izuzeti iz suđenja vijeće Županijskog suda u Vukovaru i novo suđenje povjeriti nekom drugom hrvatskom sudu ...".

Imajući u vidu sadržaj ovih dviju žalbi, one će se razmatrati kao jedinstvena žalba opt. S. S.

Državni odvjetnik je podnio odgovor na žalbu optuženika, s prijedlogom žalbu optuženika odbiti kao neosnovanu.

Spis je, sukladno čl. 474. st. 1. ZKP/08., prije dostave sucu izvjestitelju bio dostavljen Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske.

Žalba je neosnovana.

Nije u pravu optuženik da je ostvarena bitna povreda odredaba kaznenog postupka iz čl. 468. st. 2. toč. 11. ZKP/08., jer je sud propustio u izreku presude unijeti činjenični i zakonski opis, pravnu kvalifikaciju djela, te odluku o kazni.

Žalitelj zanemaruje kako je pobijana presuda donesena u novom postupku, nakon dopuštene obnove kaznenog postupka. Iz izreke pobijane presude jasno proizlazi kako je prvostupanjski sud, sukladno čl. 508. st. 5. ZKP/08., donio presudu kojom je u cijelosti ostavljena na snazi prijašnja pravomoćna presuda. Činjenični i zakonski opis djela, kao i pravna kvalifikacija, te odluka o kazni, iz prijašnje pravomoćne presude, preneseni su u punom opsegu u obrazloženje pobijane presude.

Optuženik nije u pravu kada, opširnim, problematiziranjem zakonitosti "... lažiranih spisa koji su Republici Hrvatskoj dostavljeni iz Republike Srbije ...", tvrdi da se presuda temelji na nezakonitim dokazima. Vrhovni sud Republike Hrvatske je već razmatrao zakonitost istih dokaza. Rješenjem od 1. lipnja 2020. broj I Kž-302/2020-4., na koje se pravilno poziva prvostupanjski sud, kao neosnovani su odbijeni istovjetni prigovori žalitelja. Radi izbjegavanja nepotrebnog ponavljanja, žalitelj se upućuje na argumentaciju izloženu u toj odluci.

Protivno žalbenim tvrdnjama optuženika, nije ostvarena bitna povreda odredaba kaznenog postupka iz čl. 468. st. 1. toč. 2. ZKP/08. Ova povreda postoji ako je na raspravi sudjelovao sudac ili sudac porotnik koji se morao izuzeti sukladno odredbi čl. 32. st. 1.

ZKP/08. Prema ovim, taksativno, zakonom propisanim razlozima isključenja suca ili suca porotnika od obavljanja sudske dužnosti, predsjednik vijeća i suci porotnici nisu isključeni od suđenja u ovom obnovljenom postupku. Smatrajući kako, navodno "... protuzakonito ponašanje suda u V. ukazuje na njegovu pristranost ...", optuženik, ustvari, smjera na razlog za otklon suca ili suca porotnika prema odredbi čl. 32. st. 2. ZKP/08. Ova odredba predviđa mogućnost otklona suca od obavljanja sudske dužnosti, kada se, izvan slučajeva iz čl. 32. st. 1. ZKP/08., navedu i dokažu okolnosti koje izazivaju sumnju u njegovu nepristranost, što u konkretnom slučaju nije ostvareno. Zahtjev za izuzeće, sukladno odredbi čl. 34. st. 2. ZKP/08., optuženik je mogao podnijeti odmah nakon saznanja za, navodni, razlog izuzeća. Međutim, iz podataka u spisu je razvidno da je predsjednik vijeća 11. ožujka 2020. i 18. lipnja 2020. otvorio zasjedanje rasprave i objavio sastav vijeća, na koji nije bilo prigovora. Aktualni navodi, izloženi tek u žalbi optuženika, zasnovani su na subjektivnom dojmu optuženika i ne izazivaju sumnju u objektivnost i nepristranost predsjednika vijeća i sudaca porotnika Županijskog suda u Vukovaru.

Nije u pravu opt. S. S. kada tvrdi da je ostvarena bitna povreda odredaba kaznenog postupka, teškom povredom prava na pravično suđenje (čl. 468. st. 2. ZKP/08.), odnosno da je povrijeđeno pravo obrane (čl. 468. st. 3. ZKP/08.). Ovi se žalbeni navodi obrazlažu tvrdnjom kako je optuženiku bilo uskraćeno pravo braniti se, predlagati dokaze i postavljati pitanja svjedocima i vještacima.

Nasuprot ovim žalbenim prigovorima, iz spisa predmeta proizlazi da su na raspravi 11. ožujka 2020., prema prijedlogu obrane, ispitani svjedoci M. F.2, F. T.-N. i T. M., te vještaci dr. A. B., M. K. A., I. M. i M. Z. Razvidno je kako su svjedoci i vještak M. Z. odgovarali na dodatna pitanja optuženika, a ostalim vještacima optuženik nije postavljao pitanja. Na sljedećoj raspravi 18. lipnja 2020., prihvatanjem suglasnih prijedloga stranaka, čitanjem su obnovljeni svi do tada izvedeni dokazi, na koje stranke nisu imale primjedbi, a nove dokazne prijedloge nisu postavljale. Optuženik je iznio svoju obranu, a prvostupanjski sud je ocijenio, nove, dokazne prijedloge optuženika, te jasno izložio zašto su odbijeni.

Dakle, nema dvojbe da su bile ispunjene sve opće pretpostavke načela pravičnosti. Ostvareno je pravo stranaka da budu nazočne radnjama u postupku i ispitane prije donošenja odluke, te pravo stranke da u postupku poduzima sve radnje koje može poduzeti i njen protivnik. Ostvarene su i pretpostavke vezane uz kvalitetu sudske odluke, jer je odluka temeljena na zakonitim dokazima i jasno obrazložena.

To što opt. S. S., u žalbi, tvrdi da su neosnovano odbijeni neki dokazni prijedlozi obrane, ne znači da je, po nekom automatizmu, došlo do teške povrede prava na pravično suđenje (čl. 468. st. 2. ZKP/08.), niti je time na raspravi povrijeđeno pravo obrane (čl. 468. st. 3. ZKP/08.). Nema dvojbe da su jamstva sadržana u čl. 6. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda ("Narodne novine – Međunarodni ugovori" broj 18/97., 6/99. – pročišćeni tekst, 8/99. – ispravak, 14/02., 13/03., 1/06. i 2/10.), konstitutivni elementi pojma pravičnog suđenja. To, međutim, ne znači da je sud obavezan prihvatiti i provesti sve dokaze koje stranke predlože. Pod uvjetima iz čl. 421. st. 1. ZKP/08., sud je ovlašten odbiti izvođenje dokaza. Konvencija kao opće pravilo ostavlja sudovima cijeniti i obrazložiti je li bilo potrebno pozivati predložene svjedoke, odnosno izvoditi druge dokaze. Obrana mora svoje zahtjeve potkrijepiti objašnjenjem zašto je važno da se izvedu određeni dokazi, a izvođenje upravo tih dokaza mora biti nužno za utvrđivanje istine. Međutim, obrana svoje prijedloge

nije potkrijepila valjanim objašnjenjem zašto je izvođenje upravo tih dokaza nužno za utvrđivanje istine. Prvostupanjski sud je cijenio dokazne prijedloge obrane, uz jasno obrazloženje odluke o odbijanju, jer činjenice koje bi se predloženim dokazima, eventualno, mogle utvrditi, nisu odlučne. Stoga, bitno svojstvo suđenja sadržano u njegovom konstitutivnom elementu, nije bilo narušeno samim time što optuženiku nije bilo dozvoljeno izvesti određene dokaze.

Optuženik nije u pravu kada se žali zbog povrede kaznenog zakona.

Žalitelj ističe povrede kaznenog zakona iz čl. 469. toč. 2. i 4. ZKP/08. Međutim, iz sadržaja žalbe proizlazi kako smatra da se presuda temelji na pogrešno utvrđenom činjeničnom stanju. To što smatra da postoje okolnosti koje isključuju krivnju i da je primijenjen zakon koji se ne može primijeniti, jer "... na mjestu ubojstva nisu pronađeni tragovi optuženika ... nije dokazan motiv koristoljublja ... i nije dokazana namjera ...", a pritom pobija valjanost utvrđenog činjeničnog stanja, ne opravdava predmetnu žalbenu osnovu.

Dodatno se ističe žalitelju kako okolnost da su u ovom postupku korišteni dokazi koji su prikupljeni u postupku koji je pravomoćno dovršen u Republici Srbiji, ne predstavlja žalbenu osnovu povrede kaznenog zakona iz čl. 469. toč. 3. ZKP/08., zbog pravomoćno presuđene stvari, a o zakonitosti istih dokaza pravomoćno je odlučeno ranije navedenim rješenjem ovog suda.

Suprotno žalbenim navodima optuženika, činjenično stanje je potpuno i pravilno utvrđeno.

Zaključci suda prvog stupnja, zasnovani na ocjeni vjerodostojnosti iskaza ispitanih osoba i zaključci zasnovani na ocjeni svih ostalih izvedenih dokaza su logični i zakoniti, pa su uslijed toga i zaključci suda o postojanju odlučnih činjenica pravilno utemeljeni na izvedenim dokazima.

Pravilno je prvostupanjski sud ocijenio nevjerodostojnom optuženikovu obranu. Temeljna tvrdnja optuženika, kako nije počinio inkriminirana kaznena djela, jer nikad nije bio u Republici Hrvatskoj, niti je imao motiva za počinjenje kaznenih djela, a sve su mu "... namjestile Službe sigurnosti Crne Gore i Srbije ...", nije se promijenila u obnovljenom postupku.

Prvostupanjski sud je, pravilno, na temelju dokumentacije dobivene putem međunarodne pravne pomoći, utvrdio kako je optuženik upravljao traktorom u R., u Srbiji, 24. listopada 2002., kada ga je pokušala zaustaviti policija. Optuženik je na policajce pucao iz automatske puške i nakon toga je pobjegao, a ostavio je traktor i sve predmete u njemu. Na mjestu ovog događaja su izuzete čahure, od kojih je jedna dostavljena u ovaj predmet. Optuženik je uhićen 22. studenog 2002. u B. kod P., u Srbiji. Tada je od njega oduzeta, među ostalim, automatska puška "Crvena zastava" tvorničkog broja ..., call. 7,62.

Ove utvrđene činjenice je prvostupanjski sud pravilno doveo u vezu s podacima u zapisniku o očevidu poduzetog povodom pronalaska mrtvog tijela M. F.1, te provedenim sudskomedicinskim i balističkim vještačenjima, na koje stranke nisu imale primjedbi tijekom

postupka. Balističkim vještačenjem je utvrđeno kako su četiri sporne čahure, izuzete na mjestu ubojstva M. F.₁, i jedna sporna čahura, dostavljena iz Srbije, ispaljena 24. listopada 2002., iz automatske puške marke "Crvena zastava", model 70AB2, tvorničkog broja ..., od strane S. S. na putu R. – T., ispaljene upravo iz jednog, istog oružja. Prema individualnim karakteristikama mehaničkih tragova oružja, odnosno tragova ležišta metka u cijevi oružja izbacivača i čela zatvarača, utvrđeno je kako su čahure sa mjesta ubojstva M. F.₁ istovjetne čahuri dostavljenoj iz Srbije, što je vidljivo na fotografijama u fotodokumentaciji.

Protivno navodima žalitelja, zapisnik o obdukciji je sastavni dio provedenog sudskomedicinskog vještačenja, kojim je jasno utvrđeno kako je Mirko F. umro nasilnom smrću zbog prostrijelnih rana. Dijagnosticirane su prostrijelne rane glave, desne strane prsa, prsa i lijeve nadlaktice, te trbuha, koje su nastale djelovanjem četiri projektila ispaljenih iz ručnog vatrenog oružja.

Žalitelj, neosnovano, relativizira ove utvrđene činjenice, a time i razloge prvostupanjskog suda, smatrajući kako je ostalo nerazjašnjeno je li M. F.₁ pogođen upravo iz automatske puške koja je kasnije oduzeta optuženiku, jer puška nije pribavljena. Prema žalbenim tvrdnjama, "golim okom" je, navodno, vidljivo da udarna mjesta na čahurama nisu identična, premda to ne proizlazi iz balističkog vještačenja. Međutim, sud prvog stupnja je, pravilno, zaključio kako iz izloženih činjenica, koje su međusobno čvrsto povezane, proizlazi da je M. F.₁ usmrćen mecima koji su ispaljeni iz automatske puške marke "Crvena zastava" model 70AB2, tvornički broj ..., dakle, upravo hicima iz puške koja je oduzeta od optuženika prilikom uhićenja u Srbiji 22. studenog 2002.

Pregledom traktora, kojeg je optuženik ostavio u Srbiji, u R., nakon pucnjave na policiju, utvrđeno je da se radi o traktoru marke T. zelene boje, tip ..., broja šasije ... Prema dokumentaciji o traktoru (prometna dozvola, knjižica vozila, polica osiguranja, sve na ime M. F.₁, listovi 118. do 120. spisa), proizlazi da je traktor bio u vlasništvu pokojnog M. F.₁ Traktor je odvezen s mjesta ubojstva, te je njime prijeđena granica s Republikom Srbijom, na ilegalnom prijelazu, kako je vidljivo iz zapisnika o očevidu od 9. listopada 2002. i potvrđeno fotodokumentacijom, o čemu je iskazivao i svjedok M. F.₂

U istom traktoru su pronađeni predmeti, za koje je utvrđeno da su vlasništvo optuženog S. S.. Pored toga, prilikom kasnijeg uhićenja, od optuženika je, među ostalim, oduzeto 18 kartica H. T. i karta s planom grada V. Tada mu je oduzet i mobitel marke "Ericsson" T-10. Mobitel iste marke je otuđen I. P., istom prilikom kada i automobil marke "Mercedes", koji je pronađen u blizini mjesta ubojstva M. F.₁, a u automobilu i pored njega su pronađeni predmeti za koje je utvrđeno da su otuđeni iz pilane S. i pilane M."

Kada nema izravnih dokaza je li optuženik počinio kazneno djelo, činjenično stanje se mora utvrditi izvođenjem posrednih dokaza. Osnova za osuđujuću presudu u ovom slučaju predstavlja niz međusobno povezanih činjenica koje tvore nedjeljivu i logičnu cjelinu. Ove činjenice su utvrđene na nedvojben način i međusobno su čvrsto povezane, kako vremenski, tako i prostorno. Rezultati izvedenih posrednih dokaza, čine zatvoreni krug utvrđenih činjenica koje, s punom sigurnošću, upućuju na zaključak da je optuženik počinio kaznena djela kako je to navedeno u pobijanoj presudi. Utvrđene činjenice se pojavljuju kao karike jednog lanca i predstavljaju zatvoreni sustav indicija koje isključuju svaku drugu verziju i mogućnost od one koju je utvrdio prvostupanjski sud.

Žalitelj nalazi da je činjenično stanje pogrešno i nepotpuno utvrđeno i zato jer je prvostupanjski sud odbio prijedloge obrane za izvođenjem novih dokaza. Međutim, prvostupanjski sud je jasno izložio zašto je odbio prijedloge obrane, uz temeljni, obrazloženi zaključak kako je pribavljanje puške, uz dopunsko balističko vještačenje čahura, nevažno, jer su sve bitne i relevantne činjenice, na temelju izvedenih dokaza, već bile utvrđene. Sud je, dodatno, obrazložio da bi se provođenjem novih dokaza, nepotrebno, odugovlačio kazneni postupak. Vezano uz prijedlog obrane za provođenje psihijatrijskog vještačenja, razvidno je kako ubrojivost optuženika tijekom postupka nije bila upitna, a prvostupanjski sud je obrazložio zašto je i taj prijedlog odbio. Žalitelj u žalbi problematizira i neprovođenje vještačenja traktora, na okolnost nalaze li se u istom tragovi krvi. Međutim, zanemaruje kako iz izvješća o pregledu traktora (list 398. spisa), proizlazi da u unutrašnjosti kabine traktora nisu uočeni tragovi koji bi ukazivali na prisutnost tragova krvi. Pored toga, okolnost je li pokojni M. F.¹ stajao ili sjedio u vrijeme počinjenja djela, je nebitna, imajući u vidu činjenični opis kaznenog djela teškog ubojstva iz čl. 91. toč. 4. KZ/97.

Nasuprot žalbenim navodima, prvostupanjski sud je na temelju izvedenih dokaza potpuno i pravilno utvrdio postojanje svih odlučnih činjenica, te savjesnom ocjenom dokaza u novom postupku, osnovano, zaključio da je optuženik počinio odnosna kaznena djela. Za svoja utvrđenja dao je valjano i logično obrazloženje, na koje se upućuje žalitelj.

Optuženik svojom žalbom osporava i odluku suda o kazni.

Radi se o kaznenom postupku koji se provodio nakon odluke suda da se obnovi već jednom pravomoćno dovršen postupak.

U ovom, novom, postupku, prvostupanjski sud nije stavio izvan snage presudu u pogledu krivnje, a utvrđeno je jednako činjenično stanje, te je primijenjena ista odredba materijalnog prava, kao i u ranijem postupku.

Žalitelj zanemaruje zakonsku odredbu iz koje proizlazi da će se novom presudom staviti prijašnja presuda izvan snage ako se u novom postupku činjenično stanje toliko izmijeni da je potrebno izreći presudu kojom se optuženik oslobađa optužbe ili se osuđuje po blažem kaznenom zakonu. Prema tomu, kako je održao na snazi presudu i u dijelu odluke o krivnji optuženika, prvostupanjski sud nije niti mogao staviti izvan snage dio presude koji se odnosi na odluku o kazni. Zato je, pravilno, prvostupanjski sud ostavio u cijelosti na snazi presudu Županijskog suda u Vukovaru od 28. travnja 2011. broj K-46/2010., koja je potvrđena presudom Vrhovnog suda Republike Hrvatske od 21. prosinca 2011. broj I Kž-778/2011.

U svakom slučaju, odluka suda o kazni mora izražavati individualiziranu, zakonom predviđenu društvenu osudu zbog konkretnog kaznenog djela.

Pobijanom presudom, kojom se ostavlja na snazi ranija presuda, dakle, i pojedinačno utvrđene kazne i jedinstvena kazna dugotrajnog zatvora u trajanju 21 godinu, izražava se jasna društvena osuda zbog počinjenih kaznenih djela, utječe na počinitelja da ubuduće ne čini kaznena djela, ali utječe i na sve ostale da ne čine kaznena djela, kao i na svijest građana o pogibeljnosti kaznenih djela i pravednosti kažnjavanja njihovih počinitelja.

Drugostupanjski sud ispituje presudu u onom dijelu u kojem se pobija žalbom i iz osnova iz kojih se pobija.

Vrhovni sud Republike Hrvatske, kao drugostupanjski sud, ispitujući pobijanu presudu po službenoj dužnosti, u skladu s čl. 476. st. 1. toč. 1. i 2. ZKP/08., nije našao da bi bila ostvarena ni bitna povreda odredaba kaznenog postupka, niti povreda kaznenog zakona na štetu optuženika, na koje povrede drugostupanjski sud pazi po službenoj dužnosti.

Imajući u vidu navedeno, primjenom čl. 482. ZKP/08., odlučeno je kao u izreci.

Zagreb, 18. veljače 2021.

Predsjednica vijeća:
Ileana Vinja, v.r.

UPUTA O PRAVU NA ŽALBU:

Protiv drugostupanjske presude Vrhovnog suda Republike Hrvatske, u skladu s čl. 490. st. 1. toč. 1. ZKP/08., dopuštena je žalba Vrhovnom sudu Republike Hrvatske, kao trećestupanjskom sudu, u roku od 15 dana računajući od dana dostave prijepisa presude.